

Megjelen minden vasárnap. Előfizetési ár : egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

Karácsony estéje.

(Képpel.)

Itt van a karácsony, e családi ünnep,
Jöttére a szívek hogyan melegülnek;
Elvesz ridegsége a zimankós télnek,
Nagy várakozásban feledi a lélek.

Megjöve szép lassan s leszállt a szent este,
Csillagos fátyolát áldón szétterjesztve,
S a hová csak várták ma látogatóba —
Nem válogat, betér kőházba, kunyhóba.

Kőháznak, kunyhónak küszöbére lépve
Válik az ott lakók igaz öröme,
Mint ritka vendégnek helyét alig lelik
Az ősz nagyapától az apró gyermekig.

Jól tudják, hogy nem jár üres kézzel soha,
Mindenki számára lévén ajándoka:
Gyermeknek hoz képet, cukrot, diót, bábót,
A felnőttnek pedig lelki vidámságot.

Im, alig mondám ki, beteljesült már is,
— Mintha varázs lenne, vagy még több annál is —
Fényben uszik a ház, hát a karácsonyfa!
Mintha az ég része lenne idevonva.

Ámul is a gyermek, a mint odahozzák,
Álom-e vagy való ez a kis mennyország?

Majd anyjára tekint, meg vissza a fára,
Nevetne, sirna is örömében szája.

Most az egész háznép letelepszik szépen,
Nem mozdul a fiu az anya ölében,
Ugy figyel szavára, mely — mint nyári harmat —
Fogékony szívére oly éltetőn hat.

S az elmesél neki egy szép történetet:
Betlehemben a kis Jézus hogy született?
Rongyos istállónak hideg jászolában,
Ki a világ üdvét hordozá magában.

Tovább foly a beszéd, édesebben mint méz,
S nem hull tar sziklára az anyai intés:
A kis Jézus a jó gyermekek barátja,
Csak a jók számára van ajándék nála.

Megöleli anyját a fiu igérve,
Hogy jó akar lenni egész életére;
És a szülék szeme örömkönybe lábad...
— Ne zavarjuk esendjét a boldog családnak.

Lépjünk az utcára, tekintsünk ott is szét;
A ház ablakait tűz-szemeknek hinnéd,
Oly nyájasan néznek, oly hívogatólag,
Szinte neszét véled hallani a szónak.

Nem is esalatkoztam, beszél itt valaki,
Csakhogy most az egyszer panasz-szót hallani;
Ott áll, álldogál a falu két árvája,
Testöket, lelköket a hideg átjárja.

Karjaikat egymás nyaka körül fonják,
Szeretettel toldva ruháscskájuk rongyát;
Tán csak a szeretet védi őket épen,
Hogy még meg nem fagytak, el nem veszték régen..

Könyezve tekintnek a meleg szobába,
A meleg szobában a boldog családra,
A boldog családban a legboldogabbra,
A kit ölel, csókol édes atyja, anyja.

Egymásra borulva zokog a két árva,
De im, a kis ajtót valaki föltárja,
S már a másik perezben ők sem árvák többé,
Nagy keservök válik még nagyobb örömmé...

.... Az idő eközben száll, száll. Jó az álom;
Lassan-lassan fészket rak a szempillákon,
S a mit itt is, ott is bűg szárnyuhogása —
Csak a boldogságnak lőn az folytatása.

K. E.

Karácsony-éj.

— Elbeszélés képekkel. —

(Folytatás.)

aczára a hidegnek, a gyermekek ismét kimentek a kőkunyhóból; Konrád először nővére ruháiról tisztítá le a havat, azután a magáéről is, a mennyre lehetett.

A havazás egészen megszűnt, a gyermekek egy pelyhet sem éreztek.

Ismét bementek a kunyhóba és leültek. Midőn előbb felálltak volt, tapasztalták csak, mennyre el vannak fáradva, s milyen jól esett nekik most, hogy leülhettek. Konrád letette tarczyáját, kivette belőle ana kendőt, melybe a nagymama különféle papircsomagokat göngyölített vala, s vállára tette azt is, mert fázott. A két fehér cipőt is kivette abból s mindkettőt Zsuzsinak adta; a leányka mohón evett. Egyiket egészen elkölté s a másiknak is egy részét. De a többit, mivel látta, hogy Konrád nem eszik, neki adta.

A gyermekek ezután csendesen ültek s néztek a távolba.

Meddig a szürkületben láthattak, mindenütt fehér hólepel terült el, melynek egyes parányi pelyhei ragyogni kezdtek, mintha nappal világosságot vettek volna magukba s azt ismét kiadnák most.

Az éj, mint nagy hegyek közt szokott, gyorsan állt be. Csakhamar sötét volt mindenütt, csupán a hóvilágosság tartott folytonosan. — A havazás nemcsak megszűnt, de az ég is kiderült, mert a gyermekek csillagokat láttak ragyogni. És a hó meg a csillagok rezgő fényénél a gyermekek barlangjokból láthatták a hófödött csúcsokat, melyeket éles határvonal választott el a sötét égboltozattól. Miután a barlangban melegebb volt mint odakün, nyugodtan ültek szorosan egymáshoz simulva, s nem is féltek a sötétben. Majd a csillagok is szaporodtak; most írt tünt elő egy, most amott, mig úgy látszék, hogy az ég egészen kitisztult, s aranynyal himzett kék bársony palástként terült el a mély csendben nyugvó éjjeli táj felett.

És ez volt azon óra, melyben a völgyekben gyertyát szoktak gyujtani. De csak a

jobbmoduak házában. A szegények vékonyra hasogatott fenyőfáklyát gyujtanak, vagy azon világossággal is beérik, melyet a nyitott kályhában vagy tüzhelyen lobogó fenyőfa terjeszt. De ma — ma egészen másként van, — karácsony estéjén; — akkor a legszegényebb ember házában is legalább két gyertyát gyujtanak meg; hát a jobbmoduak milyen sokat gyujtanak meg, hogy az ajándékokat megvilágítsák, melyek a gyermekek számára az asztalon vannak elkészítve, s melyeket nekik a kis Jézus hozott.

Konrád azt hitte, nagyon hamar le lehet jönni a hegyről, s mégis a sok gyertyafényből, mely lenn a völgyet elárasztá, egyetlen egy sugár sem hatott fel hozzájuk; nem láttak egyebet a halvány hónál, s a sötétkék égnél, minden más beláthatlan távolba rejtőzött el előlük. Ezen órában minden völgyben karácsonyi ajándékot kaptak a gyermekek, csak e kettő ült fönn a jégtömeg szélein, s a legszebb ajándékok, melyeket ma kellett volna kapniok, bepecsételt csomagokban ott heverték a tarisznyában a barlang háttérében.

A hófelhők a hegyek mögé vonultak, és a sötétkék égbolt mindinkább megtelt ragyogó csillagokkal, s a csillagok közepett széles fehér és tündöklő szalag vonult végig, melyet bár alant a völgyben is láttak volt, de soha ilyen tisztán. Az éj előhaladt. A gyermekek nem tudták, hogy a csillagok nyugat felé haladnak, különben megítélheték volna a csillagok állásából, minő időtájban vannak; de ujak jöttek s a régiak eltűntek, s így azt hitték, hogy mindig ugyanazokat látják. A csillagok fénye a gyermekeket is megvilágítá, de ők nem vehették ki a vidéket, mindenütt csak fehérséget láttak. Csak egy-egy sötét csúcs, szirtoldal vagy sziklakar volt látható imitt-amott kinyulva a hóból.

Egy darab idő múlva így szólt a fiu:

— Zsuzsi, nem szabad aludnod, mert tudod, mint atyám beszélt, ha a havasokon elalszik az ember, meg kell fagynia, mint az öreg zergevadász, ki elaludt s négy hónapig feküdt halva azon a helyen, a hol elaludt, és senki sem tudta, hol van.

— Nem fogok aludni, — mondá a kis leány lankadtan.

De Konrádnak előbb nővérét ruhájánál

fogva kellett megráznia, hogy felébredjen és szavait megértse.

Most ismét csend lett.

Kis idő múlva Konrád gyöngye nyomást érzett karján, mely mindig erősebb lett. Zsuzsi elaludt s rá dőlt.

— Zsuzsikám, ne aludjál kérlek! — szólt Konrád.

— Nem, — dadogá ez álmosan, — nem alszom.

A fiu elhuzódék mellőle, hogy megmozgassa helyéből, de ő ledült a földre és tovább aludt. Konrád vállainál fogva megrázta őt. Mivel ezalatt maga is kissé erősebb mozdulatot tett, észrevette, hogy fázik és karja szinte nehéz lett. Ijedten ugrott fel. Megfogta nővérét, erősebben megrázta s megszólítá:

— Zsuzsi, állj fel kissé, egy darabig állva maradjunk, úgy mindjárt jobban leszünk.

— Én nem fázom, Konrád, — viszonzá a leányka.

— Dehogy nem, Zsuzsi, kelj fel! — kiáltott a fülébe.

— A báránybőr-kabát jó meleg, — mondá.

— Én felsegítlek, — szólt a fiu.

— Nem, — felelt a kis leány, s többet nem szólt.

Most a fiunak más jutott eszébe. Nagyanyja mondta: Csak egy korty is annyira felmelegíti a gyomrot, hogy a test a legnagyobb hidegben sem fázhatik.

Elővette a borjubőr-tarisznyát s kikeverte azt a kis üveget, melyben anyjának a nagymama kávéát küldött. Kivette azt s nagy megerőltetéssel kihúzta a dugót. Aztán lehajolt s így szólt:

— Itt van a kávé, melyet nagymama anyánknak küld, izleld meg egy kissé, fel fog melegíteni; a mama szivesen nekünk adja, ha megtudja, mi végre használtuk.

A leányka, kinek teste csak a nyugalmat ohajtá, így szólt: „Én nem fázom.”

— Igyál egy keveset, aztán alhatol tovább.

E kilátás kecsegteté Zsuzsit, erőt vett magán annyira, hogy a csaknem szájába töltött folyadékot lenyelte. Aztán a fiu is ivott egy kortyot.

A rendkívül erősen készített kávé rögtön megtette hatását, s annál hatalmasabban,

mivel a gyermekek még soha sem ittak kávét. Zsuzsi szeméből kiment az álmoság s egészen élénk lett; azt mondá, most már bizony fázik, de belülről melege van, s kezeibe és lábaiba kezd már átmenni; s így beszélgettek együtt egy darabig.

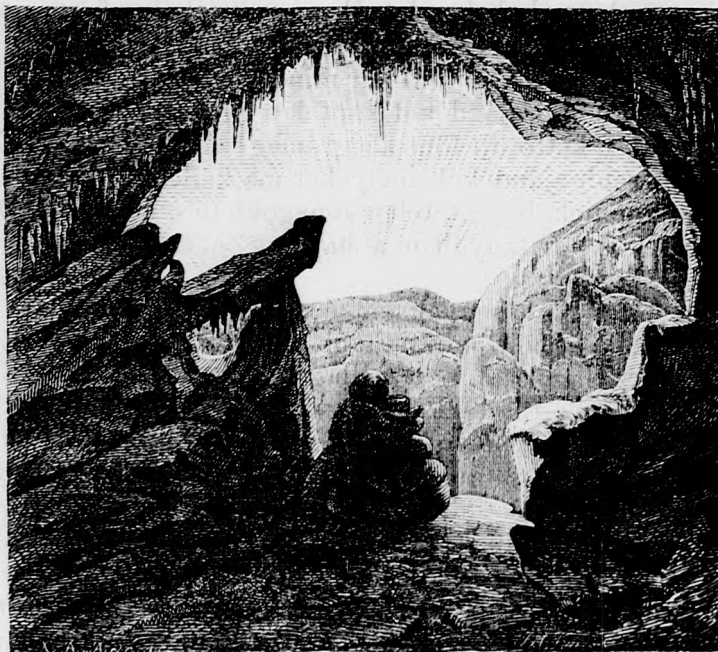
Azután, a folyadék keserősége daczára, koronkint megint ittak belőle, mihelyt hatása szünni kezdett, s hozzá nem szokott idegzetüket ez annyira felizgatta, hogy képesek lettek az ónsulylyal rájuk nehezedő álomnak ellentállni.

Az éjfélnemsokára elérkezett. Ma éjjel s épen midőn az éjfélt elütötték az órák, minden harang megszólalt; harangoztak Millszдорfban, Gschaidtban, s a hegy mögött még volt egy torony, három, igen éles hang haranggal, melyek most szintén megkondultak. A külső, távolabb vidékeken is számtalan templom és harang volt, melyek mind szóltak e pillanatban, a harangszó hanghullámai áthatoltak egyik falutól a másikig, csak ide a gyermekekhez nem jött fel egyetlen hang sem; semmit se lehetett hallani. A völgykanyarulatokban és hegyoldalokban a templomba siető népek lámpásai mint megannyi bolygótűz haladtak, nagy fénykört vetve a vakitón fehér óra, de ezt sem lehetett látni oda-fön, hol csak a csillagok ragyogtak és nyugodtan világoltak az örökös néma csendben.

Habár Konrád a megfagyott vadász sorát mindig szem előtt tartá, s noha a gyermekek az egész üveg fekete kávét csaknem elfogyasztották, mi által egy időre vérök élénkebb forgásba jött, de annál inkább bekövetkezett az izgatottság után a lankadság, lehangoltság, melyet hasztalan igyekeztek legyőzni, s nem bírtak volna az álom édes csáberejének ellentállani, ha a dicső természet egész magasztosságában nem segíti őket, s bensőjükben oly erőt nem idéz fel, mely a pilláikra már-már nehezedő álmot elriasztá.

A szörnyű csendben, mely körülöttök uralgott, egyszerre rémséges dördülés, bö-

bölcs rázta meg a léget, — a jég ropogása volt ez, mely hatalmas ézzenegés gyanánt ezerszeres viszhangot keltve fel a hegyekben, hátuk mögött megdördült. Háromszor hallák e borzasztó hangokat, mintha a föld széthasadt volna alattuk, úgy megrendült velök; — az oly szilárdnak látszó havasi jég ezen ropogása az egyetlen hang, mely itt fön a téli csendben időszakonként hallható, s mely a jeget legparányibb erecskéiben is megrendíti. A gyermekek felrezenetek, s aztán szorosán egymáshoz simultak, — de az álmoság eltűnt, mely pilláikat lidérczként már-már lenyomta volt, s nagyra nyílt szemekkel néztek ki a barlang nyilá-

sán a ragyogó, tündöklő csillagokra.

De látnivalójuk is lett nemsokára. Az előttük való égbolton egyszerre csak valami halvány fény keletkezett a csillagok között, gyenge íveket képezvén, majd félkörre alakulván. Színe zöldes, majd megint lángpiros lett, olyan mint valami rémitő nagy tűznek visszfénye az égen lenni szokott. Mindig világosabb, fényesebb lett, és a csillagok mindinkább elhalványultak, majd különféle színű sugarak tüntek elő az iv tetején, s mint egy arany korona ágai ragyogtak ott. Fénye bevilágítá az egész eget, a mennyire a gyermekek láthattak; majd úgy látszék, mintha szikráznék, s gyöngéd rezgéssel futá be az

ürt. Lassankint azután mindinkább halványodott, előbb a sugarak tűntek el, míg csendesen és észrevétlenül világa mindig csekélyebb lett s végre egészen eltűnt s a számtalan csillag ismét régi fényében tündökölt.

A gyermekek egy szót se szóltak egymáshoz, csak nézték a gyönyörű tüneményt bámuló, nagy szemekkel. De álom többé nem jött rájuk, s miután már soká, soká ültek így egymás mellett, s nézték a csillagokat, Konrád egyszerre észrevév, hogy az égboltozat már nem látszik olyan feketének, mindig világosabb, kékebb színt öltött, lassankint halványodni kezdtek az apró csillagok, végre a nagyobbak is el-eltűntek,

- a hajnal jött s egymásután kioltá a csillagokat rózsaujjjaival, — a láthatár egyik táján pir terjedt el, — a keskeny felhőszalag, mely arra végig vonult, aranszint öltött s lángoló vonallá vált. Minden tárgyat tisztán ki lehetett venni, a távoli hóhalmok körvonalai élesen látszottak a légkörben.

— Zsuzsi, Zsuzsi, már virrad! — kiáltott Konrád.

— Az ám, Konrád! — viszonzá a leánya.

— Ha csak kissé világosabb lesz, kimegyünk a barlangból s leszaladunk a hegyen.

Világosabb lett s az égen többé egy csillag se látszék, s minden tárgy a hajnal fényében állt előttök.

— Tehát most menjünk, — szóla Konrád.

— Jól van, menjünk, — mondá Zsuzsi.

A gyermekek felálltak, de kissé nehezen bírták mozgatni fáradt tagjaikat. Bár mit sem aludtak, a reggeli lég megerősíté őket, mi rendesen úgy szokott lenni. A kis fiu nyakába vette tarisznyáját, és Zsuzsára adott kabátját jobban begombolta rajta. Aztán kivezette őt a barlangból.

Mivel hiedelmök szerint csak egyenesen kellett lemenniök a hegyről, nem gondoltak az evésre, s a tarisznyát nem kutatták ki, van-e benne még fehér kenyér s más enni-való.

Konrád, mivel az ég oly tiszta volt, a völgyekbe akart lenézni, azok közt a gschaidti völgyet felismerni és oda lemenni. De egy völgyet sem látott. Nem úgy volt, mint ha valamely hegyen lettek volna, honnan lenézhetni, hanem valami különös idegen vidéken

találták magukat, hol mind ismeretlen tárgyakat láttak. Ma már nagyobb távolságokban iszonyu nagy sziklák emelkedtek ki a hóból, melyek tegnap nem látszottak, mindenütt csak jég-halmok és hótömegek meredeztek elő, s ezek mögött vagy az égbolt terült el, vagy a távolban kéklő bérez-csúcs nyult ki a hóból.

E pillanatban jött fel a nap.

Óriási nagy, vérvörös tányér emelkedett fel a hó szegélyéből az égre, s e perczen élénk pir ömlött el a gyermekeket környező havon, mintha ezernyi meg ezernyi piros rózsalevéllal lenne behintve. A kúpok és szirtcsúcsok igen hosszú zöldes árnyat vetettek a hólepelre.

— Zsuzsi, — mondá Konrád, — most már ismét csak előre haladunk, míg a hegység széleire jutunk, honnan lenézhetünk.

S megint csak tovább gázoltak a porhanyós száraz hóban; a gyors mozgás felmelegíté őket s kissé meredtté vált tagjaik mozgékonyabbak lettek. Azonban nem juthattak a szélekre s nem nézhettek le. A hómezők egymásból folytak s mindegyiknek szélein csak eget láttak.

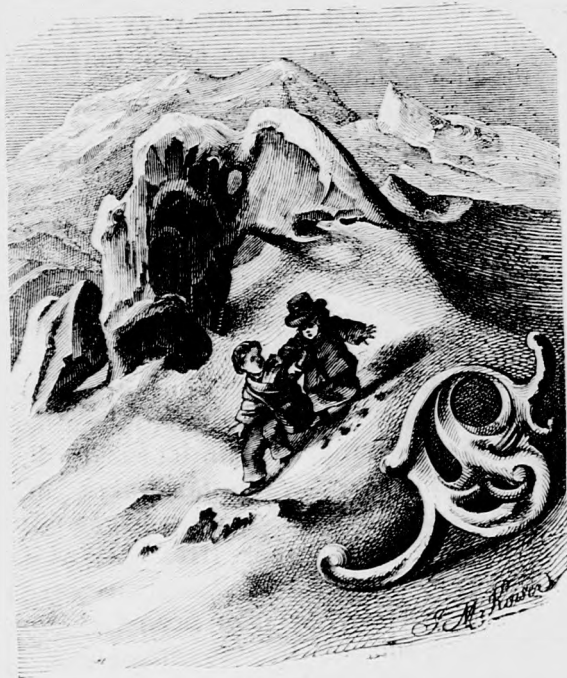
De ők csak mentek-mentek.

Nemsokára ismét a jég közé jutottak. Nem is tudták, midőn csak egyszerre sima talajt éreztek lábaik alatt, de ott még sem voltak oly iszonyu halmazok, mint a melyeknek szélén az éjt töltötték, de itt-ott mégis nagy darabok tűntek elő, s azok egyre szaporodtak, úgy hogy ismét mászni voltak kénytelenek.

De mégis követték az irányt.

Ujlag felmásztak a töredékekre. És most ismét jégmezőn voltak. Ma már napfénynél látták, mi az. Iszonyu nagy kiterjedésű volt, s tul rajta ismét barna szirtek emelkedtek; a hóval borított jég össze volt törve, hol felpuffadva, felemelkedve; úgy látszék nekik, mintha ezen csillogó, szemet kápráztató tömegek hullámzanának, előre nyomulnának s feléjük folynának. A vakító fehérségben számtalan messzire elnyúló kék vonalakat láttak kigyózni. Az oly helyeken, hol a jégtömegek csuszás közben egymással összeütődve, összetorlódtak, ré-ek vonultak végig, utakként, melyek fehéréek voltak. A gyermekek ezen ösvényekre mentek, mert mégis a jégnek egy részén

áthatolni akartak, hogy a bércz széleihez érve, végre lenézhessenek onnan. A leányka engedelmesen követte a fiut; de ma is mindenütt csak jeget értek. Sok ide-oda járká-

tek az árok oldalán, s úgy bolyongtak ide s tova, hol lefelé, hol felfelé, a fekvésből sem bírták kitalálni, mely irányban van a „gerincez“, — mert a táj mindenütt egyformának látszék. Hó és jég, szirtek és hó, meg jég, — mindenfelé csak azt láttak. De ők mégis csak mentek, mentek, s azt hitték, hogy legyőzik mindezen akadályokat. De most már kikerülték a szakadásokat, s nem másztak fel a magaslatokra.

Ma is többször megálltak hallgatózni, de most sem hallottak semmi legkisebb neszt, semmi hangot. Látni sem lehetett egyebet a már ismert tárgyaknál, a hó kápráztatta szemeiket s erejük lankadni kezdett.

Most — most — egyszerre úgy tetszett a fiunak, mintha egy távoli rézsut fekvő hőmezőn valami bolygótüzet látna. Egyszer látták — egyszer nem. Gyakran felbukkant és letünt. Megálltak s folytonosan azon tájra néztek. A tűz mindig tovább ugrált, s úgy látszék, mintha közelednék, mert apránként nagyobbak és tisztábban látták. Többé nem tünt el oly gyakran, s hamarabb lőn látható ismét. Kevés idő múlva a kék léggömb igen gyengén, távoli kúrthang rezgé át. Ösztönszerűleg erős örömkialtás tört ki a két gyermek ajkain Egy idő múlva ismétlődék ama hang, de már tisztábban, s ők ismét hosszantartó kiáltással feleltek rá. Huzamos idő múlva felismerték a tüzet. Nem is volt az tűz, de egy vörös zászló, melyet lobogtattak. A kürt egyszersmind közelebb hangzott, s a gyermekek feleltek, de nem mozdultak többé helyükből.

— Zsuzsi, — mondá a fiu örömteljesen, — ott gschaidtiak jönnek, ismerem a lobogót, az azon vörös zászló, melyet az idegen ur, ki a fiatal zergevadászszal a Garszra felmászott vala, a csucsra tüzött fel, hogy a tisztelendő ur a látcsóval meglássa azt, annak jeléül, hogy felérkeztek; a lobogót aztán az idegen ur a tisztelendő urnak ajándékozta. De te akkor még igen kicsiny gyermek voltál.

— Ugy van, Konrád, — felelé a leányka.

Egy darab idő múlva a gyermekek meglátták az embereket is a zászló körül, kik kicsiny fekete pontokként mozogtak. A kúrthang ismételve megszólalt koronkint,

lás, mászás és fáradozás után, mégis valahogy csak kiértek a jégből.

— Zsuzsi, — szólta a fiu, — nem fogunk többé bemenni a jég közé, mert nem juthatunk át rajta. S mivel völgyünkbe sem nézhetünk le, tehát egyenesen lefelé megyünk a hegyen. Valamely völgybe kell érniünk, ott megmondjuk az embereknek, hogy gschaidtiak vagyunk, s aztán kalauzt adnak mellénk, ki elvezet hazáig.

— A mint akarod, — felelé a leányka.

ietve indultak lefelé tehát azon irányban, mely épen előttük volt. Konrád kezénél fogva vezette nővérét. Azonban a mint egy ideig lefelé haladtak, a lejtő egyszerre megszűnt, s más hegyoldal emelkedett előttük. A gyermekek megváltoztatták az irányt s a mélyületben haladtak lefelé. De itt megint csak jégre bukkantak. Most megint felmen-

s mindig közelebb. A gyermekek mindannyiszor feleltek rá.

(Vége következik.)

A ténsur és Jancsi kocsis.

— Mese. —

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy módnélkül gazdag öreg ur; mikor az meghalt, nagy pompával el is temették, de hiában temették el, mert minden éjjel visszajárt. Imádkoztak érte, mind hiába! csak hazajárt az, és olyan lármát, csörgést, ijesztgetést vitt véghez, hogy a ház népe már majd megbolondult a félelemtől.

Különösen az özvegy ténsasszony nagyon busult, szomorkodott s azt mondá egyszer a konyhában:

— Oh, ugyan miért is nincs szegény boldogult férjemnek nyugalma, hogy hagyna másokat is nyugodni; de éjről-éjre felverni a házat! — hisz mióta meghalt, ki se aludtam magamat.

— Hej, segítenék énazon, ha rám bizná a dolgot ténsasszonyom, — szólalt fel a vén

Jancsi kocsis, — csak adna nekem száz forintot egy kis időre, meg csináltatna egy koporsót, a mibe én belefeküdném, akkor ténsasszonyom levitetne a kriptába, szépen a ténsur mellé tétetne: tudom Istenem, hogy kitudnám, miért jár haza a szegény ténsuram!

Jancsi régi cseléd volt, együtt öregedtek meg az urral, a ténsasszony meg bizott benne, adott neki 100 forintot, s azt mondta, hogy ha segít a bajon, neki ajánndékozza a száz forintot; azután megcsináltatta a koporsót is.

Jancsi a pénzt elásta az istállóban, azután befeküdt szépen a koporsóba, rátették a fedelet, s levitték az ur mellé a kriptába.

A mint ott fekszik csendesen, egyszerre csak üti a tizenkét órát. Jancsi hallja, hogy a ténsur koporsójáról leesik a fedél, Jancsi kapja magát, lelöki magáról a koporsó fedelét; akkor az ur felült, Jancsi is; azután az ur kilépett a koporsóból, Jancsi is.

— Hát te hogy jöttél ide, Jancsi? —

— Instálom alásan, csak úgy mint a ténsur, meghaltam, hát eltemettek ide a ténsuram mellé, mert oly régi, oly régi cselédje voltam.

— Hát most hová mégy?

— Csak oda, instálom, a hová a ténsur.

— De én felmegyek a házba, mert nekem ott még dolgom van.

— Nekem is, ténsuram; azért nem is pihenhetek a koporsóban.

— De már micsoda dolgod lehet neked, Jancsi?

— Hát nekem bizony, instálom, egy kis pénzeeském volt, s én azt elástam az istállóban, most azt megyek megnézni.

— No, én is olyanféle járatban vagyok, gyerünk hát együtt.

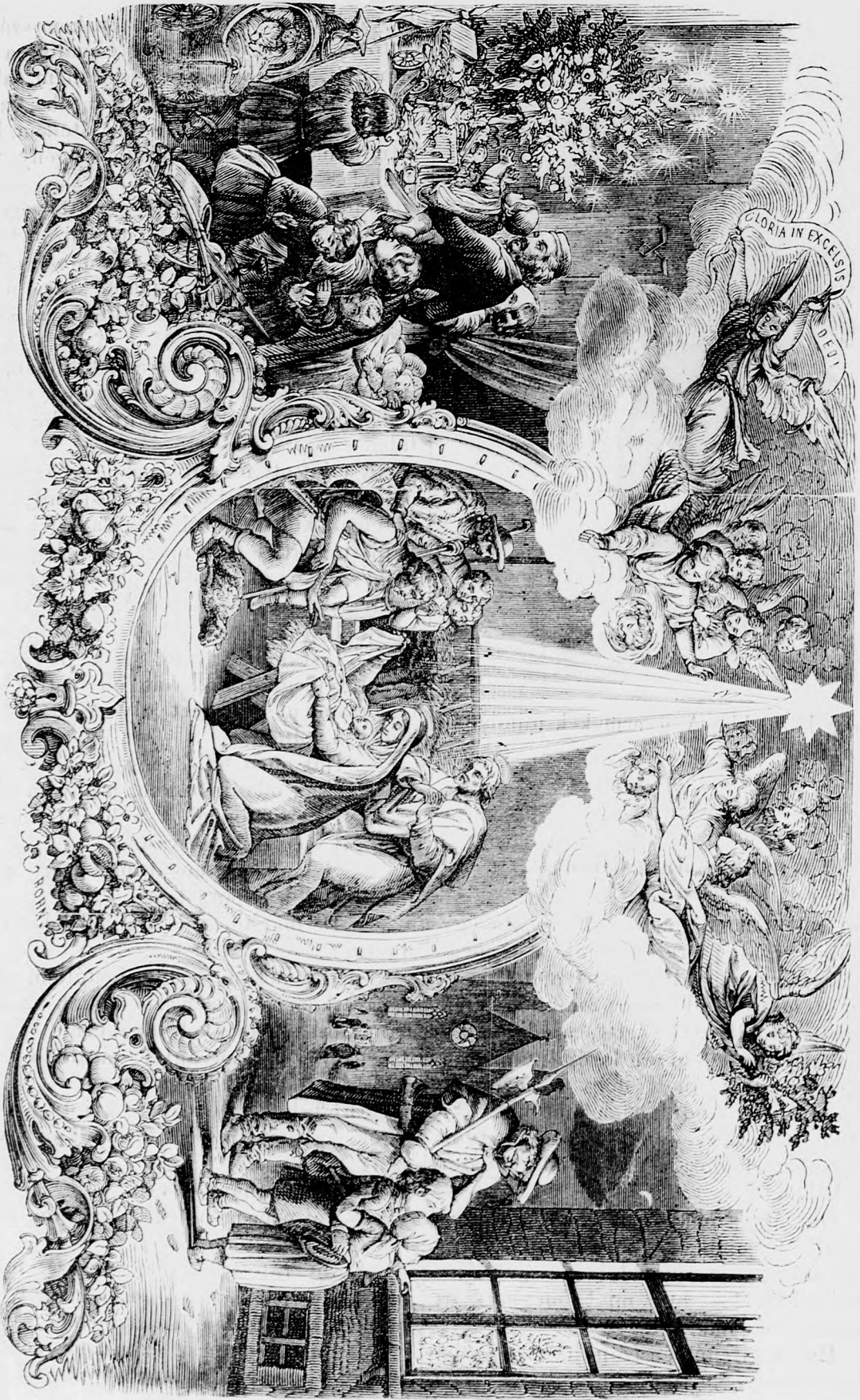
Elindultak. A hogy a kriptá ajtajához értek, az ur kibujt a kulcslyukon s visszaszól:

— Gyere már, Jancsi.

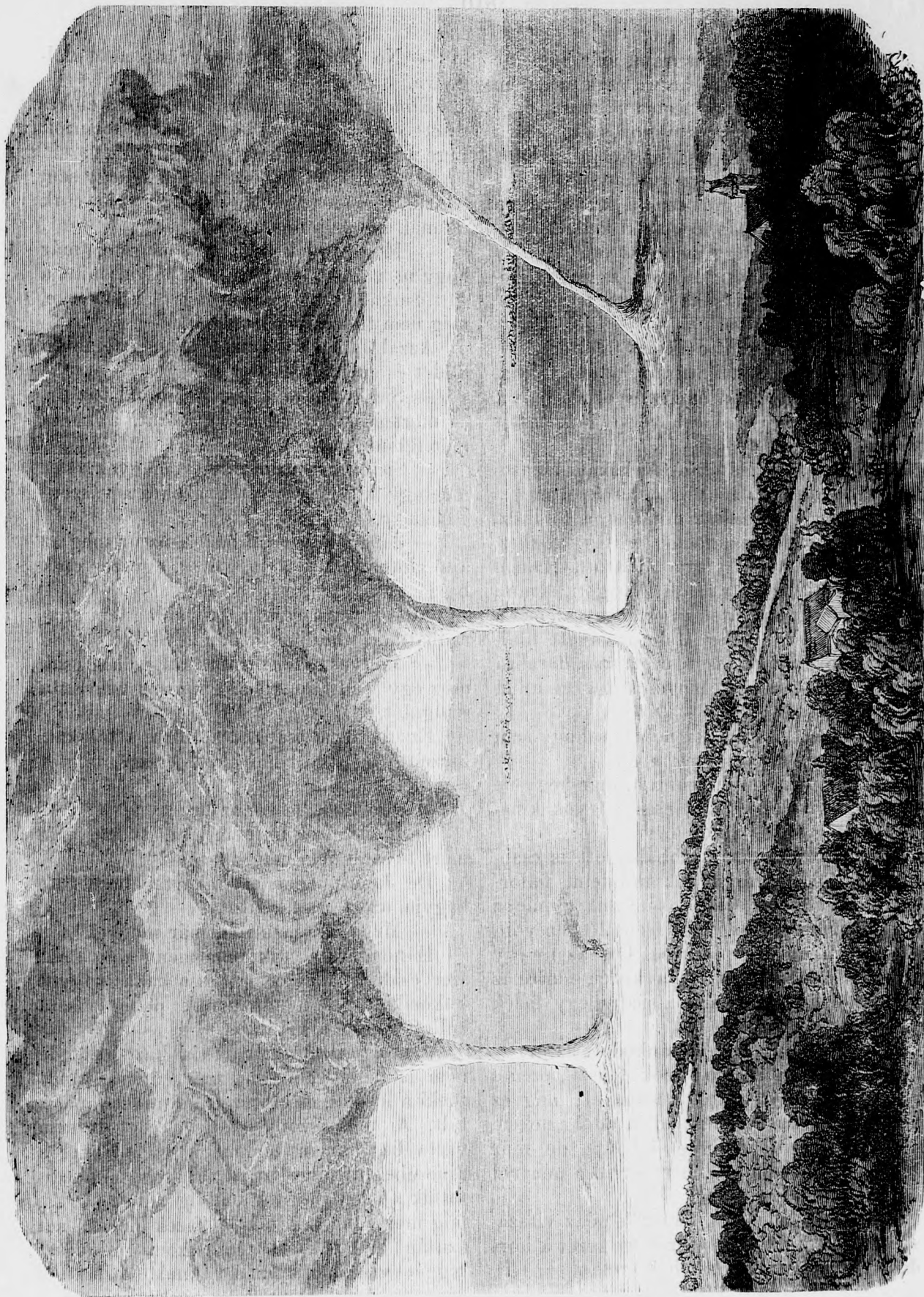
— Jaj nem mehetek, ténsuram, nem férek ki a kulcslyukon.

Az ur rátette kezét a zárra, mire az menten felpattant, s Jancsi kiment, de az ur megcsóválta fejét s azt mondá:

— Jancsi, Jancsi, ez nekem sehogy se tetszik, te nem vagy meghalva!

Károlyi estífe.

Vizforgatagok.

— Meg vagyok, ténsuram, már hogy ne volnék, meg vagyok én halva, csak még nem vagyok kiheverve, még testes vagyok.

A mint mentek az udvaron, szólt az ur:

— Legelőször is menjünk be a házba, s ijesztgessük meg az asszonyokat.

A konyhába megint csak a kulcslyukon ment be az ur, de Jancsinak ki kellett nyitnia az ajtót, csak úgy mehetett be.

— Jancsi, Jancsi, — szólt az ur fejcsóválva, — ez nekem sehogy sem tetszik, te nem vagy meghalva.

De Jancsi megint csak azt felelte:

— Meg vagyok, ténsuram, tetőtől talpig, már hogy ne volnék, meg vagyok én halva, csak még nem vagyok kiheverve, még testes vagyok.

Ott aztán leszedték a fazekakat, lábasokat, tálakat, kanalakat a polczokról meg a szögekről, s vagdaltak mindent a földhöz, olyan zörgést, csapkodást vittek véghez, hogy a házban senki sem alhatott. Hanem abból, a mit az ur a földhöz vágott, semmi se tört össze, magától visszament szépen a helyére; a mit pedig Jancsi vágott földhöz, az bizony ott is maradt száz darabra törve. Erre megint megcsóválta az ur a fejét s így szólt:

— Jancsi, Jancsi, ez nekem sehogy sem tetszik, te nem vagy meghalva.

— Meg vagyok, ténsuram, már hogy ne volnék, csak hogy még nem vagyok kiheverve, még nehéz a kezem.

Bementek aztán a szobába, ott is csapkodtak, földhöz vagdaltak mindent, felforgatták a székeket, asztalokat; mikor már az egész háznép legnagyobb rémülésben volt, akkor lementek a pinczébe. Ott az ur egy 50 akós hordóra rátette a kezét, amire az kifordult helyéből, alatta pedig egy fazék pénz volt elásva.

Hej, Jancsi, — sopánkodott az ur, — lásd, ez az én bajom; átok fekszik ezen a pénzen, mert árváktól vettem el; míg ez azoknak vissza nem lesz adva, addig nekem a koporsó sem ad nyugodalmat; de már hiába, hiába minden, mert erről a pénzről senki sem tud semmit.

Ezzel egyet intett, s a fazék pénz visszacsülyedt a földbe, azután rátette kezét a hordóra, az is visszafordult helyére.

— No Jancsi, most gyerünk a te dolgoadra.

Elmentek az istállóba, ott Jancsi előkeresett egy ásót, s kiásta a száz forintot. Erre az ur megint megcsóválta a fejét:

— Jancsi, Jancsi, ez nekem sehogy sem tetszik, te nem vagy meghalva; hisz ha csak intenél, hát feljönne a pénz.

— Meg vagyok halva, ténsuram, már hogy ne volnék, meg vagyok halva, mint a sült csuka; csak még nem vagyok kiheverve, még nem tudom jól a módját.

Azzal Jancsi visszatette a pénzt, aztán földet és szalmát kapart rá.

— Siess Jancsi, siess, — mondá az ur, — mert mindjárt üti az egy órát, akkorra már feküdnünk kell.

— Sietek, ténsuram, sietek, megyek, csak még egy kicsit ráijesztek azokra a vászon-cselédekre.

— Jancsi bement a házba, az ur meg az ajtó előtt várta. Várta, várta, egyszer csak beszól:

Jancsi gyere már, tovább nem maradhatunk, mindjárt üti az egyet!

— Megyek, ténsuram, megyek; csak még egy kicsit megijesztem ezt a vén Kata szolgálót.

Ezzel Jancsi csapkodta, törte a tálakat, összeütötte a rézedényeket, egész itéletet csinált a háznál.

Megint csak beszól az ur:

— No, Jancsi, ha nem jössz, itt hagylak, mert tovább nem maradhatunk.

De Jancsi épen azt akarta, hogy ott hagyja, azért csak kiáltott:

— Megyek, ténsuram, már megyek!

Hanem azért csak nem ment, míg egyszer csak üti az egy órát, s a kakas nagyot kukorikolt, — a ténsurnak pedig vissza kellett tennie a kriptába.

Jancsi azután felverte a háznépet, de nem is kellett felverni, mert úgy se aludt senki a háznál, és elbeszélte, a miket tapasztalt. A ténsasszony pedig a reggelt sem várta be, hanem lement a cselédekkel a pinczébe, ott nagy bajjal valahogy elmozdították a nagy hordót s addig ástak alatta, míg meg nem találták a fazék pénzt, azt azután kivették, a ténsasszony mindjárt reggel visszaadta az árváknak, a kiknek

Isten előtt igaz jussok volt a fazék pénz; Jancsinak meg odaajándékozta a száz forintot, azonfelül még jó borraivalót is adott neki.

A ténsur azután nem is járt többé haza, csak még egyszer jött el Jancsihoz, s ezt mondta neki:

— Jancsi, Jancsi, megcsaltál! De mégis köszönöm neked, édes szolgám, mert jót tettél velem; most már nekem is lesz örök nyugodalmam.

A távozó.

— Erzsike testvéremnek, — őszinte szeretetem zálogául. —

Utra kél az ifju
Utja végtelen, —
Arcza halovány és
Oly örömtelen.

Minden, a mivel bir:
Józan ész s erény;
Utitársa lett a
Biztató remény. —

Megy, halad, — de olykor
Vissza-visszanéz,
Ajkaín sohaj kél,
Szeme könybe vész. —

Megy, — de mintha lépte,
Visszatartaná,
Mindenik léptén egy
Könye görg alá. —

Mert ha visszanéz, ott
Hú rokon-kezek —
Könyező övéi —
Búsan intenek.

Megáll, és utolszor
Hosszan visszanéz, —
Majd alakja messze
Kétes ködbe vész. —

Édes jó övéit,
Mért hagyá el ő?
Utain az inség
Óriása nő. —

Jó szülötte földét
Mért vetette meg,

Oh! mert a dicsőség
Zöldjeért remeg. —

Ő a hír, dicsőség,
Napját látta meg
S merre jár, sugári
Arra fénylenek. —

Hlavathy Ödön.

Vizföregatagok a Boden-tavon.

(Képpel.)

Heiden, svájcezi fürdő, a déli Németország és Svájcz közt tiz négyszög mértföldön elterülő Boden-tó közvetlen közelében fekszik, s igen kedves tartózkodási helyül szolgál a nyáron át Európa minden vidékéről oda özönlő idegeneknek. A szelid, hűvös légáramlat igen kellemes és egészséges égájuvá teszi e helyet, s a mellett a tó is a lehető legváltozatosabb, néha meg épen ritka és nagyszerű természeti tüneményekkel gyönyörködteti a vendégeket.

De a tó felületén emberemlékezet óta egyetlen tünemény sem keltett oly nagy csodálkozást, mint az, mely 1872-ben július 4-én a regényes tó környékének lakóit a partra csöditette.

Az említett nap reggelén idegenek és benlakók lázasan siettek a falunak azon szabad terére, mely a tó felé nyílik. Mindenfelől a csodálkozót és bámulat hangjai hallatszottak: „Vizföregatagok a Boden-tón, mily ritka jelenség!” Ezen tüneményt, mely többször ismétlődött, s mely a szárazföldi álló vizeken szerfölött ritka, Heidenből, mely a tótól csak egyórányi távolra fekszik, annál tisztábban lehetett látni, mert a kis falucska 1200 láb magasan fekvén a tó színe felett, majdnem egészen be lehetett látni annak azurkék felületét.

A sajátyszerű felhőképződés a tó tükre felett s a tulsó partokon elterülő vidékek szokatlan fényü megvilágítása már korán reggel feltűnt a sétálóknak. Az ég e napon, valamint az előbbi zivataros napokon is, felhővel volt borítva, de mégis oly módon, hogy itt-ott a felhőnyílásokon át mindegyre ki-kivillant a kék szín, és tiszta, szép időt lehetett remélni. Csak a Boden-tó fölött borongott, annak majdnem egész hosszában,

sötét szürke, terhes és valószínűleg villanyossággal erősen megtelt felhőfátyol.

Különben reggel a tó felülete egészen nyugodtnak látszott, ellenben a fölötte borongó, itt-ott foszlányokként lecsüggő felhőtömegben igen erős szél volt észrevehető, nyugotról keletfelé menő iránynyal. A természet úgy látszik igen rossz kedvű volt, s ezen szeszélyében — alig egyórai időtartam alatt — hét vízforgatag támadt, melyek közül öt a legtökéletesebb kifejtettség fokát érte el.

Az első mozdulatot e valóban meglepő tünemény előidézésére a sötétben aláereszkedő felhőben keletkezett forgószél tette meg. Egy alant hegyes, felül szélesebb felhőszak nyílsebességgel sülyedt alá, melyet a tó felületén egy ép oly hirtelen képződött víztölesér fogadott, és így a fehéren tajtékoz hullám-alapon egy tánczoló vizoszlop állt elő, mely a felhőt és tavat teljesen összekötötte egymással. Eleinte mindegyik vizoszlop függélyesen állott, de később a felső részt egy nyugotról jövő széláramlat keletfelé terelte, úgy hogy az egészen ferde állást kellett vennie, míg egyszer a középben hirtelen ketté szakadt. A víz-sugár visszaesésekor a tó tükre jó nagy területben hullámozni és tajtékszani kezdett, mit Heidenből pusztán szemmel is nagyon jól lehetett látni.

A két gőzhajóról, melyek éppen reggeli utjokra indultak Lindauból a tavon lefelé, e ritka természeti tüneményt közvetlen közelből szemlélhették. A vízforgatagok magasságát természetesen lehetetlen volt pontosan meghatározni, de hozzávetőleg számítva legalább 4 — 500 láb magasak lehettek. Az egyik gőzshöz, a „Bavaria“-hoz, a leg-hatalmasabbik forgatag oly közel ment, hogy a hajón általános rémület fogta el az utazókat, és a kapitány már azon kezdett gondolkozni, hogy gyors futással meneküljön előre, vagy pedig a mintegy 50 lábnyi átmérőjű, ide s tova libegő vizoszlopra ágyúval lőjön. De szerencsére a forgatag hirtelen délfelé fordult s meglehetősen távol-ságban vonult el a „Bavaria“ mellett, de még mindig elég közel arra, hogy a víz zuhogását a hajóról tisztán hallani lehessen.

E tünemények a világtengereken sokkal gyakrabban és természetesen óriásibb mére-vekben fordulnak elő. Jaj annak a hajónak,

mely — nem hogy az ilyen forgatag utjába esik, mert ez esetben menthetlenül elveszett, — hanem ha csak némi távolra jut is annak irányától. A roppant áramlat a hajót magával ragadja, s ellentállásra gondolni se lehet. Árbocjai pozdorjaként törnek szét, vitorlái foszlányokká szakadoznak; a kormányrud elveszti hatalmát s erőtlen pehelyként engedelmeskedik a felbőszült elemek parancsának. A hajókat a hullámok néha szédítő magasra emelik föl s azután feneketlennek látszó örvénybe sülyesztik. Ha azonban kellő időben tüzelnek ágyúval a forgatagra, ez kétfelé válik úgy, hogy alsó része összeomlik s a tengerbe esik, felső részét pedig a felhők ragadják magukkal s távolabb eső gyanánt hull alá. Azonban olyankor igen bajos a hajóknak alkalmas állást venni a szörnyeteggel szemben, a honnan elég hatással tüzelhessenek a forgatagra, mert messziről a lövés nem használ, közelről pedig a hajó forog veszélyben.

De hát vajjon mi okból, vagy mikép támad az olyan vízforgatag?... Azt mindjárt megmagyarázzuk tudnivágyó ifju barátainknak.

A vízforgatag éppen az a tünemény a vizen, a mi a forgószél a szárazon, mit bizonyára olvasóink közül már mindegyik látott, midőn, látszólag csendes időben, egyszerre hirtelen szél támad, mely egy helyben forog s magasra felkapja a port vagy más könnyebb, utjába eső tárgyakat is, s gonoszul megtánczoltatja, megforgatja azokat, s ép oly hirtelen, a mint jött, el is tűnik ismét.

A vizen úgy, mint a szárazon, a légmér-séklet hirtelen változása s ebből kifolyólag a különböző irányu szelek összeütközése idézi elő e forgatagokat, nagy mértékben elősegítette természetesen a föld és a légkör villanyossága által is.

Szomorú karácsony.

— Jutalomképünkhöz. —

Oly boldog család volt, most két éve! Az apa derék becsületes ember volt. Nem volt gazdag, öseitől nem is örökölt semmit, csak tiszta, becsületes nevet. De szorgalma és tehetségei képesítették arra, hogy közép-szerű jóllétet biztosithasson családjának.

Az anya kitünő, ritka lelkületű nő volt. A családi kör volt az ő világa, szereteteinek boldogítása lelkének üdve. Három gyermekük volt. Szépen növekedtek testi és lelki egészségben. Öröm volt nézni őket az idegennek is, de minő gyönyör a szülői szemnek!

A kis Ilonka, a középső, volt köztük a legkedvesebb. Értelmes, fejlett gyermek. minőt csak ritkán találunk a korabeliek között. Sokszor órákig is elmélyedt könyvecskéibe, úgy hogy unszolva kellett a játék idejére figyelmeztetni. S játéka is oly helyes, értelmes, finom volt mindig.

A mult karácsony szokatlan örömnöve volt a háznak. Az apát valami hivatalos ügy a fővárosba szolitotta egypár héttel azelőtt, s ő onnan szokatlan csomagokkal megrakodva érkezett haza. Különösen feltűnt a gyermekeknek, a mint a kocsirol egy beburkolt valamit vettek le, melynek körrajzait nem lehetett ugyan tisztán kivenni, de teteje csúcsban végződött, s alább szélesbült, mint egy fenyőfa. Egy-két napig a gyermekek találgatták maguk közt, mi lehet? — de aztán ismét feledékenységre ment a dolog.

Karácsony estéjén — vagyis inkább még délután, az apa és anya bezárkoztak az előbbinek dolgozó-szobájába, a gyermekeknek nem volt szabad oda bemenni. Papának és mamának sok dolga van, szolt az okos kis Ilona, s megnyugtatta a másik kettőt is, kik türelmetlenebbek voltak.

Karácsony táján korán kell gyertyát gyujtani, s négy óra után már a lámpa körülült az egész család az ebédlőben. A gyermekek jóízűn elköltötték ozsonnájokat s apjuk és anyjuk köré telepedtek. Az apa szép történetet olvasott nekik a kis Józsefrol, kit bátyái eladtak, s képeket mutogatott nekik. Majd a kis Jézus történetére ment át s képben is megmutatta, mint fekszik a jászolban, s mint visznek neki ajándékot a föld népei, aranyat és myrrhát a királyok, s a szegény pásztor legszebb gyapjas báránykáját.

— Oh, — folytatá az apa, — a kis Jézus mindig megemlékszik e szives ajándékokról, melyeket neki a jószívű emberek hoztak az első karácsonykor; s ő viszont az emberek gyermekeinek hoz ajándékokat

minden karácsony estéjén. Vajjon nem hozott-e nektek is valamit?

Ezzel felállt s a szobájába vezető ajtó felé indult. Nyomában a gyermekek és mosolygó anyjuk. Az ajtó, mintegy varázsütésre kétfelé tárult. Ah! mily látvány! mily fény áradt ki e szobából! mily tündéri igézet! —

Az asztalon egy kis fenyőfa állt, zöld tülevelei szinte ragyogtak, s ágai mindegyikén két-három gyertya égett, zöld, piros, fehér; czukorfélék, aranyos dió és alma, narancs, datolya, füge, kis alakok és csecsebecsék lógtak az ágakon. A fa alja pedig ajándékokkal volt megrakva; mindeniken név volt, jelentve, hogy kinek szánta a kis Jézuska.

A gyermekek örömet lehetetlenség leírni, — s miért is mulatnánk a boldogság e ragyogó képén, — hisz az épen ellentéte a mi képiünknek, mely nem a vidám, de a szomorú karácsonyt ábrázolja. —

Tavaszzal az apa veszélyes betegségbe esett. S május végén, a pünkösdi rózsabokor már sirján virult ki. A ház jólléte, boldogsága, nyugalma fel volt dulva. Az anyát súlyos betegségbe ejtette a váratlan csapás. Hetekig élet s halál közt lebegett, s egyedül gyermekei iránti szeretete tartotta meg benne az életet. A két nagyobb, kivált az okos kis Ilonka, oly gondosan örködtek beteg-ágya fölött, úgy ápolták, vigasztalták, hogy szeretetük és édelgéseik közt szinte feledé szomorúságát. A jó nyári lég is megtette hatását s ősz elején csakugyan felüdült.

Hiszen a természet olyan jóltevő! A felszántott barázdát zöld pázsittal vonja be s a tarlón megzsenedül a tenyészet. A barázdát is, melyet a fájdalom ekéje az ember keblén felszaggat, gyöngéd kézzel egyengeti a természet, s az idő enyhítő írt csepegtet a szivnek sajtó sebeire. Az imént még oly boldog háznép, ha oly boldog nem is lehetett többé, mégis legalább nyugodtabb lett. A csapás, az igaz, a legnagyobb volt, a mi őket érhetette; de nem maradt-e meg az anya és három kedves gyermeke egymásnak?

Eljött az ősz, nyájas napok voltak október végén a szüretnek különösen kedvezett az idő. Szép szőlőjük volt, s nagy termés mutatkozék. Egypár napot künn töltött az egész család, az éjszakát is a présházban

töltötték, hogy annál korábban résztvehesse-
senek a szüretben. Oly szépek ezek a késő
őszi verőfényes napok, — szép, de csalékony
idő. A kis Ilonka is a reggeli hűvösön át-
hült s még aznap erősen kilelte a hideg.
Anyja mindjárt halálosan megrémült rajta
— s a következés igazolta az ijedelmet.
Ilonka napról napra rosszabbul lett, — végre
veszélyes hagymáz fejlődött ki, s a 24-dik
nap reggele a ravatalon kiterítve találta a
kis leányt.

Ah! milyen szomoru karácsony követ-
kezett a tavalyihoz képest. Nincs kará-
csonyfa, nincs ajándék, nincs örömfény a
szemekben. A temetőn kettős sir domborul,
a tél hóleplevel befödve. Karácsonyi aján-
dék helyett koszorút vett a bús anya, — s
árva gyermekeivel együtt forró könnyekkel
öntözi a sirt, mely boldogságukat, örömeiket
hideg keblébe zárta.

Soha se érjetez ily szomoru kará-
csont! . . .

Az egészség fentartásáról.

— Mutatvány Schatter Gyula „Nélkülözhetlen Ismere-
tek Könyvé”-ből. — (Vége.)

6. A tisztaság. A tisztaság fenntartja az
egészséget, vidítja a szellemet, tevékeny-
sége indit, tiszteletet és boldogságot sze-
rez; a tisztátlanság sok, és rossz betegség
oka. A testet a gyermekkortól fogva tisztán
kell tartani, úgy, hogy a tisztaság az ember
második természetévé váljék, különösen is
roppant fontosságú az egészségre a bőr
ápolása. Arcot és kezet napjában többször
is friss vízzel meg kell mosni; a száját és
fogakat minden reggel tiszta víz- és vala-
mely ártatlan szerrel meg kell mosni, jó
a száját minden étkezés után is kiöblí-
teni, s az ételmaradékokat a fogak közül
kitisztítani, de erre soha se használjunk tűt
vagy egyéb kemény eszközt; igen fontos,
ámbar kevésbé gyakorlott dolog a száját
lefekvés előtt is megmosni, mert az alvás
közben fejlődnek ki a szájban az ételmar-
adékokból a különféle romlott légek (gázok);
a haját gondosan és rendszeren kell megfés-
sülnünk, és vagy soha, vagy csak ritkán, s
akkor is csupán tiszta olaj- vagy zsírral kell
kenni, a különféle hajnövesztő és festő sze-
rek csak árthatnak a hajzatnak, de soha sem

használnak, vagy csak igen ritkán; igen elő-
nyös azonban a fejbőrt gyakrabban langyos
szappanvizzel megmosni. Hasonlóan igen
hasznos a gyakori fürdés; a folyóvízben
való fürdésnél azonban vigyázzunk, hogy
felhevült állapotban, vagy tele gyomorral
soha se menjünk a vízbe, s csak akkor füröd-
jünk, ha az jól esik, s válasszunk biztos
helyet, ne lassankint, hanem egyszerre
ereszkedjünk a vízbe, a vízben mozogjunk
sebesen, öltözködjünk gyorsan, s fürdés után
sétáljunk kényelmesen. Meleg vízben ne
fürödjünk hideg szobában, lábvizet csak
este vegyünk. — Ruházatot, házi eszközo-
ket, ágyat és szobákat mindig tisztán és
rendben kell tartani; a fehér ruhát gyak-
rabban váltogassuk, s tisztítsunk meg min-
den bepiszkolódott vagy átizzadt ruhadara-
bot; az ágyruhát gyakran kell szellőztetni,
porolni és tisztán bevooni. Idegen ágyat
mindig nagy elővigyázattal használjunk.

7. A mozgás és nyugalom. Kézi munka,
járás, futkozás, ugrálás, táncz, lovaglás,
úszás, szabadban való játékok, tehát minden
testgyakorlat, továbbá éneklés, hangos be-
széd stb. igen hasznosak a testre, éhséget és
szomjúságot okoznak, elősegítik az emészté-
st, tisztítják a vért, s szende álmat nyui-
tanak; de mindezek ártalmasakká is vál-
hatnak, ha erőnket tulságosan igénybe
veszszük, époly káros rövid idővel evés előtt
és után hevesebb mozgásokat tenni, és a
szellemi tehetségeket megerőltetni. — Aki
heves mozgás vagy nehéz munkában annyira
megerőltette magát, hogy izzad, az óvakod-
jék azonnal leülni, légvonatba állni, vagy
hideg italt venni magához. — A tánczolás
jó mozgás ugyan, de nem szabad túlozni,
sok ifjat vitt már kora és nyomoru halálba
ezen mulatságnak túlozása. — A tornászati
gyakorlatok a nők számára is igen hasznos
munkát képeznek, különösen olyanoknál,
kik sokat ülnek, de értelmes felügyelet alatt
történjék ez. A mozgás és munka utáni nyu-
galom erősíti a testet, különösen az izmokat,
az alvás pedig az idegeket; a ki nyugodtan
akar aludni, sötét és csendes szobája legyen,
teli gyomorral ne feküdjék le, lefekvés előtt
ne igyék hevítő és izgató italokat, ne feküd-
jék hanyatt, hanem oldalvást, s karjait ne
tegye fejére; a fej valamivel magasabban
legyen mint a vállak. A tollas ágyak elpu-

hitják a testet, és egészségtelenek; erősen fűtött vagy tisztátalan levegőjü szobákban épen ne aludjunk; és soha se aludjunk kevesebbet hat, sem többet nyolcz óránál, s nappal csak az esetben, ha az éjjeli alvásban megakadályoztattunk. — Korán feküdjünk le, mert az éjjél előtti alvás erősíti leginkább a testet, s korán keljünk is fel, s mihelyt felébredtünk, hagyjuk oda az ágyat. Utazás közben legyünk elővigyázattal, és csak frissen bevont ágyba feküdjünk; oly ágyban, melyben beteg ember feküdt, soha se aludjunk, mig az ágyruha teljesen ki nincs tisztítva; ha pedig a betegség ragályos volt, legjobb az ágyruhákat elégetni vagy mélyen elásni.

8. A felhevülés és meghűtés. Ha felhevült állapotban vagyunk, mérsékelt mozgással és lassankint térjünk nyugalomra, az izzadástól megnedvesedett ruhákat tiszták és szárazakkal cseréljük fel, de szintén nem azonnal, szomjunkat pedig csak akkor oltsuk, ha már egészen lehültünk, és csak lassankint, s ne álljunk légvonatba. — Aki nedves, hideg időben meghütötte magát, ne hevítő vagy izzasztó szerekkel melegítse fel magát, hanem igyék egyszerű meleg theát, öltözködjék melegen, s meleg, de nem forró szobában járjon gyorsan fel s alá. Ha a hideg által megdermedtünk, veszélyes dolog égett bort inni, mert az álmosná tesz, s ha elalszunk, igen könnyen megfagyhatunk; de a meleg kályha mellé se menjünk, mert a gyors változás igen ártalmassá válhatik, s orrunkat, füleinket és lábainkat igen könnyen elfagyasztjuk. A felhevülés és meghűtés által okozott sok bajokat megelőzhetjük, ha kora gyermekségünktől fogva bőrünket friss levegő és víz által megerősítettük, nem ruházkodunk igen melegen, s minden évszak- és minden időjárásban, de kellő elővigyázattal, sok testi mozgást teszünk.

9. Egyes testrészek épentartása. Nagy gonddal kell épen tartanunk érzéki műszereinket, különösen pedig friss levegő és tisztaság által élesíteni, erősíteni. — A szemeknek árt a vakító, egyenetlen, színes és gyorsan változó világosság, ha igen közelről, vagy oldalról, vagy fejünk felett lévő tárgyakat nézünk, a bölcsőben lévő gyermeket soha sem kell hátulról néznünk, se a világosságnak nem szabad csak egyoldalról

reá sütnie, mert könnyen sanda lesz; rontjuk a szemet, ha munka közben ujon meszelt falra nézünk, vagy ha olvasás közben a nap a könyvre süt; romlott lég, por, füst, olaj és zsirgőzők, forróság és alkonyatkor megerőltetett nézés is rontják a szemet. Szemeinket csak friss és tiszta vízzel mossuk. — A hallásnak árt minden erős, különösen pedig váratlan ropogás és durranás, por és sok fülzsir. A fej és fültre való ütés minden körülmény között igen kártékony. — Az izlésnek árt az éles ételek és fűszerek, dohányzás és szeszes italok mértéktelen élvezete, ellenben épen tartják a száznak gyakori öblítése friss víz és egyszerű ételek. — A szaglásnak árt a romlott levegő, erős és rothadt kigőzölgések, burnót, meghűtés (nátha), tisztátalanság s a szájon keresztül való lélegzés; mi, ha valaki gyermekkorában szokja meg, az orr kifejlését gátolja, s késő korban is ugynevezett szuszogó hangon fog az illető beszélni. — Az érzést folytonos gyakorlat, s a bőrnek szakadatlan munkássága és gondos tisztántartása mozditják elő. A hidegtől megdermedt kezeket nem a kályha vagy tűz melegénél, hanem gyenge dörzsölés, mozgás és hóvani mosással melegítsük fel. — A fogaknak árt, ha csupa hig ételekkel élünk, mert a fog nem gyakoroltatik; árt ha forró ételt eszünk, s italt iszunk, és meleg s hideg ételt s italt gyorsan változtatva veszünk magunkhoz; ha a száját nem tisztítjuk gondosan, sokat dohányozunk (nők soha se is szokjanak dohányzáshoz, az társadalmi szempontból sem illik hozzájuk), kemény tárgyakat harapunk, sok édességet eszünk vagy a fogakat villával, tüvel vagy egyéb hegyes és kemény tárgyakkal piszkáljuk. — Az arcbőrre nézve igen ártalmas a kendőzés, azaz az arcnak különféle vizek és festékekkel bekenése; mert betapasztja az arcbőr lukacsait, és a bőrt feledzi, érdessé, s idővel foltossá teszi, s mindenesetre sokkal kevesebbet használ, mint árt a bőr szépségének, természetes üdeségének s frissességének; igen sok az ily szerek közül méreggel van vegyítve. — Ápolnunk kell hangszerveinket is, kerülünk a hideg és zord lég beszívását, s a nyaknak szoros bekötését; szokjunk hozzá gyermekségünktől fogva lassan, értelmesen, tisztán, hangzatosan s teli mellel beszélni;

a toroknak erős és soká tartó megerőltetése is káros, s lábaink meghűtése által könnyen kaphatunk rekedtséget, sőt torokgyuladást is.

Krónika.

Tóth József urtól a következő levélkét vettük:

T. Szerkesztőnő! „Gyöngyvirág tündérkéi“ ezimű regekönyvem megírása, kinyomatása és szétküldése, másrészt pedig gyenge egészségem annyira igénybe vették összes időmet, hogy „A fehér ember“ cz. elbeszélésemet lehetetlen volt tovább folytatnom, ha csak nem előfizetőim hátrányára. Minthogy pedig a „Fehér ember“-ből legalább is 10 irott iv hiányzik, a mi az ez évi két számba már bele nem férne, olvasóink megnyugtatósa tekintetéből — kiktől ez alkalommal szíves elnézést kérek, s kik tölem ezt bizonyára nem fogják megtagadni, annyival inkább, mert már eddig is számtalan, kedvesen fogadott elbeszélést közöltem az ifjusági s más lapokban, s ifjuság számára kiadott beszéléim több kötetre mennek — idecsatolom azon ígéretemet, mely szerint újévkor „A fehér ember“-t be fogom bejezni, mindenkinek megelégedésére, miután azon reményben vagyok, hogy a régi ismerősökkel e kis lapban, az új évben ismét találkozunk s hogy ez ígéret t. szerkesztőnő óhajtsával fog találkozni. Tiszte-lője: Tóth József m. k.

— Tóth József „Gyöngyvirág tündérkéi“ ezimű regekönyve díszes kiállításban megjelent, s szétküldött az előfizetőknek. E kedves, mulattató regekönyv egyike lesz az ifjuság legkedvencebb olvasmányainak, s meg vagyunk győződve, hogy mindenki megrendeli, a kinek módjában van, a kedves könyvecskét, melynek ára 60 kr. A karácsonyi s újévi ünnepekre alig lehet annál jobb olvasmányt, kedvesebb ajándékkönyvet ajánlani. Megrendelhető szerzőnél Pesten, magyar-utca 4. sz. a., valamint a „Kis regélő“ is (ára 1 frt.), melyek pár nap alatt a megrendelők kezéhez jutnak. Még egyszer a legmelegebben ajánljuk!

Talányok.

- 1) — K. L.-tól. —
6. 3. 2. 1. 7. Egy vár volt ez hajhanában,
Romjaiban most is megvan,
És a levél, mit ott irtak,
Az kelt a száz hársfa alatt.
7. 6. 2. 8. Élenyből származó légnem,
Zivatarkor fenn a légben.

3. 4. 1. 7. Gonoszak fölött ez ítél.
4. 5. E nélkül az ember nem él.
7. 8. Szép a színe, mint az ezüst,
Ezzel van bevonva az üst.
3. 2. 1. Bű halálos ellensége,
Kár, hogy szereti sok gége.
3. 2. 1. 6. Átaluszsza ez a telet,
A mit ő legjobban szeret.
- 1 — 8. Egy világhírű regényhős,
Minden tette oly nagy és hős.
Nincsen fiu, a ki kedvvel
S vidáman ne olvasná el.

2)

3. 4. 1. 2. Egy folyam, mely Gyórhöz közel
A Dunába hőmpolyóg el.
2. 3. 2. Jegyes vezeti oltárhoz,
Ki reá boldogságot hoz.
3. 2. 1. Sok gonosztetetei után
Bámulhat a börtön falán.
5. 4. 3. Olyan nagyobb épület ez,
A mely mindent magába vesz.
4. 3. 5. Így tesz velünk az az ellen,
Ki rosztat tesz éltünk ellen.
4. 3. Ezen szó itt hármat jelent,
Szúr, rombol, vagy jár fönn és lent.
- 1 — 5. Vagy a sötét kolostorban
Imádkozik ez buzgóan,
Avagy pedig úgy szereted,
Hogy ha hű, mint az életed.

3) Babócsay Bélától.

$\begin{matrix} A^A & A^A & A^A & A^A & \text{im} & R & Y & R. \\ A & A & A & A & & & A & \end{matrix}$

4) Hollósy Gyulától.

$\begin{matrix} \text{Ü} \\ \text{P} \\ \hline r s \\ 2 \end{matrix}$

— Steiner Dávidtól —

5) $\begin{matrix} d & y \\ E & \end{matrix}$ | 6) $\begin{matrix} ga \\ i \end{matrix}$

Megfejtésök az e havi utolsó számban. Ugyanakkor fogjuk közölni a nov. és decz. havi talányok értelmét, a megfejtők névsorával együtt, kik közt hatrendbeli jutalmat sorsolunk ki.

TARTALOM.

Karácsony estéje (Képpel.) — Karácsony-éj. (Folytatás.) — A ténsur és Jancsi kocsis. — Mese. — A távozó. — Vízforratagok a Boden-tavon. (Képpel.) — Szomorú karácsony. — Jutalomképünkhöz. — Az egészség fentartásáról. — Krónika. — Talányok.

 Lapunk mai számához a Franklin-társulat magyar irodalmi intézet kiadásában megjelent legújabb magyar könyvek árjegyzéke van csatolva.

Felelős szerkesztő K. Beniczky Irma.

Melléklet: Negyedik jutalomképünk.

Kiadja és nyomatja: Franklin-társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. Budapesten (egyetem-utca 4. sz.)